

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 15.12.2023

Vår ref.: 202310689-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2023/845-1

Vedtak om unntak fra plikt til offentliggjøring av bud i balansemarkeder

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok søknad om unntak fra plikt til offentliggjøring av bud i balansemarkeder fra Statnett SF (Statnett) den 4. juli 2023. Plikten til offentliggjøring følger av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 12 nr. 3, som gjelder som norsk forskrift.

Etter en samlet vurdering har RME kommet frem til at tilbakeholdelse av informasjon om tilbudte priser og volumer for balansekapasitet og balanseenergi ikke er til skade for at markedet kan fungere effektivt, og at tilbakeholdelse av denne type informasjon vil bidra til å redusere sannsynligheten for markedsmisbruk. Basert på dette har RME kommet til at Statnetts søknad om unntak fra plikten til offentliggjøring av bud i balansemarkedene kan innvilges.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Retningslinjen legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB artikkel 12 nr. 3 bokstav b stiller krav om at TSO skal offentliggjøre opplysninger om bud på balanseenergi fra sine planleggingsområder. Opplysningene skal omfatte produkttype, gyldighetstid, tilbudte volumer, tilbudte priser og opplysninger om hvorvidt budet ble erklært utilgjengelig. Opplysningene skal offentliggjøres senest 30 minutter etter

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft
E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.nve.no/reguleringsmyndigheten
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

avslutningen av den relevante tidsenheten for markedet. Ved nødvendighet kan budene anonymiseres.

EB artikkel 12 nr. 3 bokstav f stiller krav om at TSO skal offentliggjøre opplysninger om tilbudte volumer og tilbudte priser på kjøpt balansekapasitet. Opplysningene skal offentliggjøres senest én time etter at resultatene for kjøpet er meddelt budgiverne. Ved nødvendighet kan budene anonymiseres.

EB artikkel 12 nr. 5 stiller krav om at hver TSO senest to år etter ikrafttredelse av forordningen skal offentliggjøre opplysningene i henhold til artikkel 12 nr. 3. Opplysningene skal fremvises i et felles avtalt harmonisert format.

1.2. Søknad

Den 4. juli 2023 mottok RME søknad om unntak fra plikt til offentliggjøring av bud i balansemarkeder etter krav i EB artikkel 12 nr. 3 bokstav b og f.

Statnett vurderer at balansemarkeder etter EB vil gjelde tjenester for aFRR i kapasitetsmarked og mFRR i kapasitets- og aktiveringsmarkedet. Aktiveringsmarked for aFRR vil bli innført i forbindelse med ny nordisk balanseringsmodell (NBM). Statnett anser at FCR ikke faller under definisjonene av balanseenergi og balansekapasitet slik at det ikke er en plikt å offentliggjøre bud i dette markedet.

Vedlagt søknaden er en oversikt over hvilke aktører som opererer i markedet for aFRR og mFRR i tidsrommet 1. januar 2022 til 23. mai 2023. Oversikten skiller mellom de fem norske budområdene, og hvilke aktører som opererer i disse. Tall på budvolum og markedsandel er gitt for hver aktør i tilhørende budområde.

Statnett begrunner søknaden ut fra to forhold gitt i EB artikkel 12 nr. 4. Disse forholdene er hensynet til markedsmissbruk og hensynet til et effektivt marked. Statnett påpeker at det er få aktører i det norske markedet for balansetjenester, og at disse har ulik produksjonskapasitet. Dette gir en uperfekt konkurranse hvor store aktører kan ha fordeler. Statnett vurderer at publisering av bud kan øke risikoen for misbruk av markedsrett, fasilitere ulovlig prissamarbeid og at prissettende aktører tilpasser budgivningen. Statnett anser ikke en anonymisering av bud som tilstrekkelig til å eliminere mulighetene for markedsmissbruk. I tillegg er Statnett skeptiske til tidshorisonten for publisering av opplysninger som er gitt i EB artikkel 12 nr. 3, som de mener kan gi aktørene mulighet til å kontinuerlig monitorere sine konkurrenter.

Om hensynet til et effektivt marked påpeker Statnett at de allerede publiserer markedsdata fra balansemarkedet på ENTSOE-Es transparensplattform. De argumenterer også med at det ikke er praksis i dag at det publiseres opplysninger om bud i døgnmarkedet og intradagmarkedet. Statnett mener mekanismene fungerer godt uten publisering av bud og har ingen informasjon som tilsier at manglende offentliggjøring skader balansemarkedene.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene - EB

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med EBGL er ifølge artikkel 3 å:

- a) Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene,
- b) Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder,
- c) Integrere balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten,
- d) Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent,
- e) Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre markedet for elektrisk kraft,
- f) Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptre uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg,
- g) Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om utøvelsen av systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. Formelle krav

Søknaden om unntak er rettidig.

EB artikkel 12 nr. 4 åpner for at TSO kan holde tilbake offentliggjøring av opplysninger om tilbudte priser og volumer for balansekapasitet eller balanseenergi, dersom dette er berettiget av hensyn til markedsmissbruk, og dersom det ikke er til skade for at markedene for elektrisk kraft kan fungere effektivt. Slik tilbakeholdelse forutsetter godkjenning fra

RME i henhold til EB artikkel 5 nr. 4 bokstav a og c, jf. artikkel 12 nr. 4, jf. artikkel 18 nr. 1, jf. nr. 7 bokstav e.

Den 16. juni 2023 mottok RME fra Statnett forslag til metode om vilkår for leverandører av balansetjenester og vilkår for balanseansvarlige etter EB artikkel 18 nr. 1. I Statnetts forslag til metode etter artikkel 18 står følgende, «*Statnett offentliggjør ikke informasjon om tilbudte priser og volumer for de enkelte bud i markedene for aFRR og mFRR*», hvorav dette forutsetter godkjenning av denne søknaden. Dette forslaget til metode etter EB artikkel 18 samsvarer derfor med nærværende søknad etter EB artikkel 12 nr. 4.

EB artikkel 12 nr. 4 oppstiller krav til at Statnett skal rapportere tilbakeholdelsen av opplysninger til RME minimum én gang i året, i samsvar med direktiv 2009/72/EF artikkel 37, som er gjennomført i norsk rett ved forskrift om netregulering og energimarkedet (NEM) § 2-3 første ledd.

Dagens praksis er at Statnett ikke publiserer informasjon etter EB artikkel 12 nr. 3 bokstav b og f. Et unntak vil dermed kun innebære en videreføring av gjeldende praksis. Opplysningene om balansebudene har heller ikke tidligere vært publisert, og RME har dermed ingen konkret erfaring med eventuelle konsekvenser av dette.

RME har videre vurdert søknaden ut ifra de vilkårene som er fastsatt i EB artikkel 12 nr. 4, og som er beskrevet nærmere over i dette punkt 3.1, samt punkt 3.2 og 3.3.

3.2. Hensynet til å unngå markedsmisbruk

RME vurderer at Statnett har lagt frem en tilstrekkelig redegjørelse for hvorfor unntak fra publisering av balansebud kan være viktig for å unngå markedsmisbruk.

I søknaden kommer det frem at i enkelte budområder er det få aktører som deltar i balansemarkedene. Spesielt for aFRR er det en liten bredde i markedet. For mFRR opp- og nedregulering er det noe høyere bredde av aktører, men det er fortsatt enkelte aktører som har en stor markedsandel.

RME vurderer at publisering av priser i sanntid vil kunne gjøre det lettere for enkelte aktører å vite hvor stor sannsynligheten er for å bli aktivert i balansemarkedene og om de eventuelt ligger ved en flaskehals i nettet. Få aktører og stor markedskonsentrasjon i balansemarkedene gjør at enkelte større aktører har en dominerende posisjon i markedet. Publisering av bud kan gjøre det lettere for disse aktørene å vurdere sin egen posisjon som avgjørende for driften i kraftsystemet i enkelte markedstidsenheter, noe som kan øke risikoen for markedsmanipulasjon.

3.3. Hensynet til markedseffektivitet

Statnett viser til at de ikke har noen indikasjon på at tilbakeholdelse av opplysninger om balansebud har en negativ effekt på effektiviteten i markedet.

Statnett begrunner videre unntaket med at de allerede publiserer markedsdata fra balansemarkedet på ENTSOE-Es transparensplattform. Markedsdataene innebærer blant annet priser på aktivert balanseenergi, volum på aktiverte bud og aktivert balanseenergi og volumer og priser på balansekapasitet.

RME vurderer at Statnetts redegjørelse av at markedseffektiviteten ikke vil reduseres av tilbakeholdelse av informasjon om priser og volumer for bud fremstår rimelig og er tilstrekkelig begrunnet. Slik beskrevet under punkt 3.2, vurderer RME at publisering av bud kan øke risikoen for markedsmanipulasjon, og publisering vil derfor sannsynligvis ikke medføre at markedet blir mer effektivt. RME vurderer også at markedsaktører vil ha lite nytte av denne informasjonen i Norge.

3.4. Vedtak

RME innvilger Statnetts søknad om unntak fra plikten etter EB artikkel 12 nr. 3 bokstav b og f til å offentliggjøre bud i balansemarkeder, i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd, jf. EB artikkel 5 nr. 4 bokstav a og c, jf. artikkel 12 nr. 4, jf. artikkel 18. Etter en samlet vurdering har RME kommet frem til at tilbakeholdelse av informasjon om tilbudte priser og volumer for balansekapasitet og balanseenergi ikke er til skade for at markedet kan fungere effektivt, og at tilbakeholdelse av denne type informasjon vil bidra til å redusere sannsynligheten for markedsmissbruk. RME godkjenner derfor slik tilbakeholdelse.

Statnett skal rapportere om tilbakeholdelsen av opplysninger til RME minimum én gang i året, i tråd med EB artikkel 12 nr. 4. Denne informasjonen gjør at vi kontinuerlig har mulighet til å vurdere om unntaket fortsatt er det beste for markedet.

RME vil løpende vurdere hva som vil være konsekvensene av at buddata publiseres, i tråd med utviklingen og integreringen av balansemarkedene i Norden og Europa. Vedtaket vil på denne og annen relevant bakgrunn på et senere tidspunkt kunne omgjøres eller oppheves, herunder i henhold til EB artikkel 6 nr. 3.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Sigrid Bilstad Neraasen
Førstekonsulent

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.